

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za 6 godina K 6. — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Priobrena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Kooperacija,

kakova je zamišljena sa strane pravaša i za koju se radi poznatim zaključkom u Splitu te predlogom iznesenim u Zagrebu, nije ništa nova kod nas Hrvata. To je u jezgri misao Janka Draškovića i svih kasnijih naših političara od Starčevića do Strossmajera, Pavinovića i ostalih do današnjih dana.

U glavnom znači ona jedinstvo i nezavisnost svega našeg naroda koji žive u habsburškoj monarhiji. A ta težnja očitovala se u dosadašnjoj stoljetnoj borbi za sjedinjenje, za jezik, za kulturni i gospodarstveni napredak, za nezavisan državni život, na koji naš narod ima pravo po sklopljenim ugovorima i po položaju koji on u monarhiji zauzima.

Borba Hrvata u ovom smjeru nije od jučer nego od vjekova, te je u svakom važnom činu narodnom ona zasvjedočena i za sva vremena zajamčena u istim još i danas obstojećim zakonima i kraljevim zavjericama.

Sve to znači da je nastojanje naše utemeljeno u narodnom našem životu i da je u narodu ukorenjeno, te da s toga odgovara njegovim naravnim potrebama i da u sebi ima sve uvjete da bude okrunjeno uspjehom.

I u istinu sa svim da je naš narod živio toliko vjekova u zajednici sa ostalim narodima ove monarhije nije nikomu uspjelo da ubija zakonito naprezanje njegovo, pače to stanovište temeljeno na pravu i prirodi sve se to višjača i postaje obćom političkom narodnom svojnom, djelom narodne volje.

U tom pogledu naš narod napreduje i sve se više približava izpunjenju svojih ciljeva, a i sastav monarhije habsburške, način njezinog postojanja, te njezin nužni razvoj mora da konačno pogoduje našoj narodnoj borbi, koja ide za tim da naš narod u ovoj monarhiji postane ujedinjen i nezavisan.

Monarhija habsburška nije jedinstvena država, nego je postala nuždom prilika i historičkog razvoja iz toliko raznih država, koje su tekom vjekova nastojale uvijek sačuvati svoje osobitnosti. Monarhija habsburška nije jedinstven narod, nego skup raznih naroda, koji svi teže da budu u zajednici jedan drugomu ravnopravni i u svojoj državi svoji gospodari.

Razne borbe, život raznih naroda u ovoj monarhiji iziskiva, da monarhija u istinu postane što je i bila, zajednicom raznih država međusobno slobodnih, ravnopravnih i nezavisnih, jer drugačije recimo silom, nebi bilo moguće trajno održati na okupu tolike narode probudjene u svojoj svijesti.

Prema tome, ako se dobro uoči razvoj događaja i međusobnog napredka raznih naroda u monarhiji, nije moguće da bi ovi mogli uvijek podnositi nepravdom i ponižujuće gospodstvo dvaju samih plemena, pa i po sebi sledi nužno preuredjenje na temelju prava i pravdomnosti.

Ovom preuredjenju korak po korak i ako teško mukom idjemo u susret i mi kao i svi drugi narodi. Samo tom razlikom da je naš narod i svojim brojem i svojim državopravnim stanjem puno bliži ostvarenju svojih ciljeva nego drugi.

Nas je i bez Slovenaca, koji žele s nami živjeti u jednoj državi, oko sedam miliona; nalazimo se na skrajnoj južnoj granici monarhije zaštićeni dugom morskom obalom; područje smo, gdje god nas je, može se reći jedne rijeke i njezinih pritoka; geografična smo cjelina tako da je naš život u svakom pogledu jedinstven i ako smo razdijeljeni na sedam raznih uprava. Osim toga kroz sva stoljeća sačuvali smo središte državno, koje je uvijek znalo čuvati i očuvati svoja prava na jedinstvo i nezavisnost cijele naše domovine. A ova naša domovina uz svoje gospodarstvo, ujedinjena i nezavisna, kadra bi bila hraniti deseterostruko današnjeg pučanstva i podmirivati sve svoje potrebe iz svojih domaćih sredstava.

Što je naravnije, što potrebitije, što opravdanije, nego da za to jedinstvo u istinu radimo? Za tim eto ide naš predlog: za kooperaciju svih naših narodnih stranaka: jedinstvo i

nezavisnost našeg naroda u habsburškoj monarhiji.

Može li se proti tomu biti ako se u istinu s narodom čuti? Može li se tomu oprati, ako se ne želi služiti tuđincu? Može li se zato ne raditi, ako se hoće biti s narodom?

Budimo iskreni. Proti ovakvom jedinstvu mogao bi biti samo onaj, koji hoće da služi orudjem tuđinaca ili onaj koji bi bio kadar stvoriti uvjete naravnijem i probitačnijem jedinstvu.

Nu dok sluga tuđinaca može biti, jer svukud ima nedostojnih stvorova, koji su na sve pripravi za plaću, ne može biti u našim zemljama čovjeka koji bi razumno mogao biti proti jedinstvu, kako ga mi sa narodnim životom i povjehu zagovaramo, jer naravnijega i probitačnijega jedinstva ne može iznaći, nego samo čovjek, koji se zanaša sanjarim ili koji je radi tih sanjarja zaođen samo mržnjom na sve što je naše, hrvatsko.

A da je svako drugo jedinstvo za nedogledno vrijeme neizvedivo dokazivaju osim cijele prošlosti, još i tek minuli događaji.

Za to mi kao realni političari, kad radimo za jedino moguće naše narodno jedinstvo, za jedinu moguću nezavisnost, radimo i razborito i koristno. A kad u naše kolo zovemo sve stanovnike naše domovine bez razlike vjere i narodnosti, činimo djelo plemenito i uzvišeno nad svaku strast vjersku i plemensku, jer grlimo istom ljubavi sve dijelove naroda našega i jer svima želimo i hoćemo isti napredak, istu sreću, isti slobodan razvitak.

Prema ovom našem cilju kako je sićušno svako dugo stanovište; kako je malašna svaka druga misao; kako je uprav kukavno ono stanovište, koje svi vlastodržci zastupaju, o njekakvim posebnim autonomijam pojedinih našim zemljama.

Kakva to može biti autonomija, koju nam tuđinac dariva vidimo bome i mi u Dalmaciji, gdje ničim svojim ne razpolazemo.

Tako će biti i u Bosni i Hercegovini, gdje će „zajedničko ministarstvo austro-ugarsko utjecati na sva znamenita i načelna pitanja bosansko-hercegovačke uprave“. Ovo zajedničko ministarstvo „mora postupati dogovorno sa carskom austrijskom i kraljevskom ugarskom vladom“.

Kako će ovo ministarstvo postupati već se vidilo do sada, a od sada, kad nije više pod nikakvom kontrolom Europske vlasti, vidit će se još očitije.

Raditi za ovakovu ili sličnu kukavnu autonomiju nije nego nasjedati neprijateljima naroda našega, pa se mi ne možemo načuditi, kako može biti ljudi, koji se na tu radnju zanašaju.

Takva što mi ne možemo protumačiti nego onom strašnom presudom koja je činila do sada da Hrvati i Srbi ne mogu raditi složno.

Mi nastojimo koliko možemo da tih presuda nestane, pa za to još i danas nastojimo da se u zajedničkoj radnji složimo ali, ne za sićušni i po tuđincim darovanu kukavnu autonomiju, nego hoćemo da se složimo i bratski, rame i rame radimo za jedinstvo i nezavisnost svih nas, cijele naše domovine, da tako bude našem narodu osjegurano častno življenje i trajni napredak među narodima. Osim toga hoćemo da kao jedinstven narod i nezavisan narod budemo štit i bedem ostaloj našoj braći na Balkanu.

Cilj je naš velik i uzvišen, pa podizali se bilo kakvi prigovori i bilo s koje strane, stalni smo da će nam vrijeme i svijest naroda dati pravo i da ne će biti sile, koja bi mogla naš narod ustaviti u svojoj opravdanoj i zakonitoj radnji.

Nego i vrijeme i narod i događaje, koje oni pripremaju, ne smijemo stavljati na kušnju nit nastojati spriječavati, jer što je opravdano, što je nužno, što je za cjelokupnost naroda koristno, to mora biti i to će biti pa makar uz neizmjerne žrtve, makar proti volji onih koji se opiru.

Narod kad stane proizvodjati u naponu svoje snage svoja djela, ruši pred sobom sve što mu je na putu.

Frankove garancije.

„Hrvatska Sloboda“ piše: Otiče je poznato, kakove je sve petljanje činio dr. Josip Frank sa „garancijama“, koje je povjerio samo svomu političkomu prijatelju i nasljedniku dr. Aleksandru Horvatu. Dr. Frank zavadjao je hrvatski narod da on imade „garancije“, da će sve hrvatske zemlje ujediniti, a naročito da imade garancije, da će se Bosna i Hercegovina sjediniti sa Hrvatskom. Kada je pako izdan u listopadu reškript o aneksiji, izjavio je dr. Frank, da se on i sa sadržajem i formom reškripta podjunoma slaže, dapače se je pohvalio, da je on i na čin aneksije imao „čedan utjecaj“.

Međutim razne makinacije i petljanje Frankove pokazuju se svakim danom u pravoj gototini.

Klasičan upravo slučaj sbio se jučer u „Pranju“. Savjetnik i pomagač Frankov Iso Kršnjavi, priobčio je u „Pranju“ uvodni članak pod naslovom „Trializam“ u kome među inim tvrdi: „Aneksijom Bosne nastala je nužda, da se Bosna uvrsti u državopravni sustav monarhije.

Trializam, kako se sada počinje razvijati, svakako je vrlo čudnovat, pa izgleda, da će Bosni biti još gora nego nama. Kraj sve naše autonomije, svi naši zakoni i važnija imenovanja moraju proći magjarsko ministarstvo, a zaključci bosanskoga sabora i predlozi bosanske vlade morati će proći i magjarsko i austrijsko ministarstvo. Mi imademe jednoga tutora, a Bosna će imati dva.

Prema razpravama u bečkom rajhsratu vidi se, da tamo svadjaju trializam. Ne čest ti, o Magjaru, sam Bosni u džep segnuti, nego i mi, onda smo tri“. (Austrija, Magjarska, koji izrabljuju i Bosna, koji izrabljuju).

Džaba vam takav trializam.

Kad bi se u bilo kojem prosvjetljenom narodu dogodilo, da se koji političar pokazuje prostim svrdlerom, kao što se sa svojim „garancijama“ pokazao dr. Josip Frank, takav političar bio bi onemogućen, politički mrtav. Nu u našoj otačbini naći će se na žalost mnogo telica, koji će se diviti velikomu umu i diplomatskim sposobnostima dra. Josipa Franka!

Šumarstvo i poljodjelstvo.

Iz Pokrajine.

Na Vaš cijenjeni članak uvršten u zadnjem broju glade masnoga paušala od 6000 Kruna godišnjih odmjerna vrtarskom nadzorniku tuđincu Maderu, kojega je vlada poslala da podigne povrtjarstvo u Dalmaciji, bez poznavanja ni zere hrvatskog jezika, mora se na žalost opaziti, da kotarski šumarski nadzornici, kao i gospodarski kotarski obilazni strukovnjaci u Dalmaciji, kojima zadnjima je povjerenje i povrtjarstvo u vlastitom djelokrugu i koji moraju mjesečno putovati najmanje 15 dana, a ima i onih koji putuju 20 a i više dana, uživaju godišnji paušal prvi od 800 do najviše 1200 K za mjesečno periodično proputovanje, koje imadu njeke od njih obaviti u dva politička kotara, a drugi 1600 K godišnjih.

Ako se u obzir uzme, da dotični šumarski činovnik mora da proputuje u neko doba od godine do 14 dana i više na mjesec, jer to zahtijevaju radnje zašumljenja itd. naravno je da ne može isti sa sadašnjom obstojećom skupoćom izaći na kraj, već mora da troši iz svoga džepa.

Evo kako je šumarsko i gospodarsko osoblje u Dalmaciji za svoj težki nauk i trud nagradjeno, te nije se čuditi, ako su dosada višekrat razpisana mjesta šumarskog i gospodarskog strukovnjaka u Dalmaciji ostala izpražnjena, i ako se malo tko posvećuje šumarskoj i poljodjeljskoj struci.

Neka se nadležni faktori pobrinu za svoje osoblje, e da bi se postiglo napokon i ovim činovnicima poboljšanje kukavnih putnih paušala, jer su ovima najmršavije doznačeni prema ostalim činovnicima, premda se od istih zahtjeva skroz akademičnu naobrazbu.

Kako su pako sami Dalmatinci ne samo u malo ne svakoj struci u Dalmaciji, već i šumarskoj i poljodjeljskoj zapostavljeni, i zašto se

je tuđincima, koji ne poznavaju domaći jezik pri raznim prigodama priznalo njihove tobožnje zasluge i zašto šumarstvo i gospodarstvo u Dalmaciji zapinje, kazat ćemo drugi put malko obširnije.

Političke vesti.

Ministarska kriza u Austriji. U političkim krugovima drži se pad ministarstva Bienenrthovog kao gotova stvar. Odgođa plenarnih sjednica zastupničke kuće uzledila je, jer se kabinet ne uzda u većinu. Barun Bienenrth će pokušati pregovarati glade financiálne reforme, koji je nadoknadila Bilinskijevu poreznu reformu. Barun Bienenrth uvidja slabost vlade, ali toga ne će da prizna, nego će započeti pregovore sa pojedinim strankama. Zastupnici južnih Slavena pripravi su zapodjeti sa bar. Bienenrthom pregovore uz uvjet, da se najprije izpune njihove tražbine glade agrarne banke. Neuspjui li ti pregovori, tada će vladar saslušati volje stranaka i sam preuzeti uredjenje odnošaja u monarhiji. Bienenrthov kabinet odigrao je time svoju ulogu.

Poteškoće u Austriji. Još se nije utišalo nerazpoloženje proti Bilinskome i ostalim ministrima zbog agrarne banke a već se pojavljuju drugi znakovi nezadovoljstva. Nezadovoljstvo protiv osnove ministra financija dra. Bilinskoga o saniranju državnih financija raste sve to više u svim političkim krugovima. Sigurno je, da će barun Bienenrth uslied toga, a ne hitijuci provocirati većine, zahtijevati samo da mu se glasa protiv osnove ministarstva. Glasa protiv osnove ministarstva financija dra. Bilinskoga o saniranju državnih financija raste sve to više u svim političkim krugovima. Sigurno je, da će barun Bienenrth uslied toga, a ne hitijuci provocirati većine, zahtijevati samo da mu se glasa protiv osnove ministarstva. Glasa protiv osnove ministarstva financija dra. Bilinskoga o saniranju državnih financija raste sve to više u svim političkim krugovima. Sigurno je, da će barun Bienenrth uslied toga, a ne hitijuci provocirati većine, zahtijevati samo da mu se glasa protiv osnove ministarstva.

Odgođena zastupnička kuća. Zastupnička je kuća neslužbeno odgođila do iza Duhovskih praznika. Parlamentu predložena financiálna osnova vlade odgođena je, a isto tako i prešni predlog Vukovića i Šusteršića o magjarskoj agrarnoj politici. Kralj je predsjedniku zastupničke kuće Pattaiu kazao, da se čudi, što parlament ne radi.

Burian spreman da podje. Barun Burian primljen je kod kralja u audienciju. U političkim krugovima se doznaje, da Burian nije podastro svoju ostavku pismeno već da je povodom situacije, koju je stvorio govor ministra predsjednika, kralju ustmeno izrazio volju, da se makne sa svog mjesta.

Kriza u Ugarskoj. Položaj se u toliko pogoršao što se nezavisna stranka protiv fuziji stranaka, već hoće, da sama preuzme vladu. U Beču pako ne pokazuju ni najmanje volje popuštanju magjarskim zahtjevima. Jučer su neke novine javile, da će se — ne dodje li do sporazuma — grof Apponyi i ministar Kossuth povući sa političkog polja. No ova će vest biti po svoj prilici preuranjena. — Novinstvo ustavne stranke poziva Magjare na slogu, a ono neodvišnjaka opeta neće ni da čuje, što o ustavnjacima. Pogovara se, da će ovih dana provizorno ministarstvo predložiti sledieći nacrt osnove za rješjenje krize, po kojemu bi koalicijska većina imala preuzeti vladu uz sledieće uvjete: 1. Predbežno imade se vratiti novi bankovni provizorji, u kojemu bi došla jače do izražaja magjarska prednost. 2. Glade vojničkih pitanja imao bi se uvjesti kod magjarskih regimenta magjarski službeni jezik. 3. Za godinu 1917. bi se imala garantirati gospodarska nezavisnost i carinska rastava. Nezna se još da li će na ovu osnovu pristati bečki krugovi. Nu sa takovim rješjenjem se ne zadovoljava t. z. bankovna grupa. Neki listovi javljaju, da se jučer ponovno obdržavala povjerljiva konferencija neodvišnjaka u stanu Bathyanievom. Većim dijelom bili su to glavni i najugledniji pristae Justhove grupe. Konferencija je započela u 4 sata po podne a onda je nastavljena opet u 9 sati na večer. O čem se je radilo, nije poznato, te se o svemu pomno taj!

Masarykov prešni predlog. Za prešnost ovog predloga glasovali su 167, proti 132.

Kako se zahtjeva dvije trećine prisutnih glasova, da prečnost bude prihvaćena, a predlog dobio je samo relativnu većinu, smatra se odbijen. Za prečnost glasovali su Česi, Slovenci, Hrvati, Rusini, Socijalni demokrati, Kontra glasovali su Luegerovi, Poljaci i Niemci. Neutralni su bili Talijani i pučka poljska stranka.

Bosanski Srbi za sporazum s Hrvatima. Govoreći o novom stanju, koje je aneksijom Bosne i Hercegovine u tim zemljama nastalo, erta „Srbska Rieč“ ovako dalju zadaću politike bosanskih Srba naprama Hrvatima. „Osjećaj narodnog jedinstva Srba i Hrvata sve će više i dublje hvatati korjena u srcima; duboko uvjerenje, da nam je svima u narodnom jedinstvu spas i sreća, ovladat će čitavim rodod. A naša će biti zadaća, da poradiamo, da i ovdje u Bosni i Hercegovini dodje do sporazuma izmedju Srba i Hrvata, da dodje do narodnog jedinstva, jer će se narodu otvoriti oči te će od sebe odbaciti one, koji sviesno siju neslogu izmedju jednokrve braće, koju samo vjera dieli.“

Položaj u Srbiji. Austro-ugarski poslanik grof Forgach poveo je u ime svoje vlade nove pregovore za obnovu trgovinskog ugovora izmedju Austro-Ugarske i Srbije. Posjed cara Vilima u Beču shvaća se u Srbiji kao učvršćenje trojnoga saveza. — Ovo učvršćenje trojnoga saveza pokazalo je svima u Beogradu, da Srbiji ne preostaje ništa drugo no da sklopi što uži savez sa Bugarskom.

Republikanci u Srbiji. U Beogradu počeo je izlaziti novi list pod imenom „Srbska republika“, oko kojeg će se okupljati republikanci. Vlada namjerava podneti zakonsku osnovu antidinastičkog pokreta.

Ratifikacija abdikacije kraljevića Gjorjga. Ugarski dopisni ured javlja: Unatoč svih službenih dementia, održaje se vjest, da će se na jesen sazvati velika skupština, koja će zaključak skupštine o abdikaciji kraljevića Gjorjga ratificirati. Ide se naime za tim, da se ustav brani protiv sličnih precedensima, jer je prihvat abdikacije protustavan. Revizija ustava ne će se preduzeti, jer bi se time dalo povoda novim komplikacijama.

Srbija i Bugarska. Bugarski ministar vanjski posala pismo je ministru Milovanoviću pismo, u kojem se zahvaljuje za čestitke povodom proglašenja neodvisnosti Bugarske i izrazuje želju, da će Srbija i nadalje podržavati a Bugarskom najbolje odnose.

Rnsija i dardanelско pitanje. „Times“ prima iz Petrograda, da će ruski carski par odputovati na Krim, a onda poduzet će putovanje kroz cijelu Evropu. Carski par putovat će na jednom ratnom brodu koji će proći kroz Dardanele. Ako se ova vjest potvrdi, onda se može zaključiti, da Rusija smatra da ne postoji više zabrana prolaza ratnim ladjama kroz Dardanele.

IZ HRVATSKIH ZEMALJA.

Crnković još ne ide. Crnković izjavio je uredniku „Grazer Tagespost“, da je on već prošlog studena zatražio svoju ostavku, nu da je ostao na zamolbu baruna Raucha na svom mjestu. Sada je ponovno zatražio umirovljenje, koje i za stalno očekuje, nu ne stoji da je već posve stupio u mirovinu, pošto će ostati na tome mjestu sve dok ne usledi njegovo definitivno umirovljenje.

Željeznica Mitrovica-Ilok. Javljaju iz Osieka, da je zajednički ministar trgovine podielio tajniku osječke trgovačko-obrtničke komore Nikoli A. Plavčiču predkoncesiju za gradnju normalne lokalne željeznice Mitrovica-Calma-Bingula-Erdevik do Iloka na godinu dana.

Iz Trsta. Pri nastajućim obćinskim, dotično pokrajinskim izborima, Slaveni, a u prvov vrsti Slovenci ovoga grada imati će protiv sebe najmanje tri neprijatelja: talijanske liberalce, socijalne demokrata i Niemce. Svi ovi naši dušmani jur su počeli loviti slavenske glasove, ne bi li se putem istih bolje afirmirati. Nego se nadamo, da će se s ovoga lova povratiti kući praznih bisaga.

Pokrajinske vijesti.

Skupština o rušenju. U Splitu bit će u nedelju skupština u kazalištu, na koju će doći građani bez razlike stranaka. Skupština je sazvana da se izjavi: ima li se zgrada stare skupštine u Splitu srušiti ili ne.

Razpisano je natječaj na mjesto ravnatelja zemljišno-vjersijskog zavoda Dalmacije sjedišten u Zadru. Ravnatelj je pokrajinski činovnik u VII. razredu čina i pravom na mirovinu i na obiskrbu udovice i sirota po pravila glasovanom od sabora i sadašnjim državnim zakonima, koji ređe mirovinu državnih činovnika, ali je slobodno natječajcima staviti i posebnih uvjeta, o kojima će odlučiti sabor.

Radi kooperacije stranaka. Upravni odbor srbske stranke imat će sastanak u Zadru na 2. lipnja o. g., a baviti će se podneskom Srba iz Splita radi pitanja kooperacije svih hrvatskih i srbskih stranaka u našim krajevima.

Za podupiranje proizvođne vina i ulja u Dalmaciji. Javljaju iz Beča, da će ovih dana doći u Dalmaciju poglavar odsjeka na ministarstvu poljodjelstva dr. Ertl, da vidi kako djeluju uljarske i vinarke zadruge, pa da u tu svrhu predloži ministarstvu dotične nagrade. U Splitu će pregovarati sa predsjednikom zadruznog Saveza drom. Marovićem glede ustanovljenja središnje organizacije svih vinarskih i uljarskih zadruga u Dalmaciji.

Iz grada i okolice.

Iz našeg Sokola. Za ponedjeljak u večer sazvana je izvanredna sokolska prijava svih izvršujućih članova radi dogovora o radu kroz ovo ljetno doba. Čujemo da će naš Sokol u kolovozu proslaviti desetogodišnjicu svog izstupa, kao i to, da će prirediti više izleta. Našem Sokolu želimo svaki napredak!

Govstovanje ensembla zagreb. kazališta u Šibeniku osigurano je. Predstavljat će od 12. do 20. lipnja, dakle za osam večeri. Koji će se komadi davati, bit će naknadno na vrijeme javljeno. Šibenik sigurno nije još nikad imao prigode, da u njem gostuje ovako izvrsna i odlična dramska hrvatska družina, pa je za to do njegove časti, do obraza celog gradjanstva da takovoj družini izkaže svu onu susretljivost, sve one simpatije, svu onu pomoć, koja ona zasluđuje.

Mjesta domobranska posada proslavila je danas svečano stogodišnjicu bitke kod Asperna.

Zapljenjena „Prave Pučke Slobode“. Jučer je bio zapljenjen ovaj pučki list radi jednog dopisa iz Imotske. Drugo izdanje nije privedeno, radi tehničkih razloga; u dođući četvrtak izaći će redovito s obilnim gradivom.

Jezične naredbe. „Narodni List“ se tuži, što „Smotra Dismatinska“ nosi i poslije jezičnih naredaba talijanski naslov sa slovima iste veličine kao i hrvatski. To je liepo od „Narodnog Lista“, samo što je i gluho, jer neza da je to posve pravo, uprav po slovu i duhu onih jezičnih naredaba, koje on toliko brani. „Smotra“ „Objavljenojem“ nije službeni list za svu Dalmaciju? Dakle, zašto se „Narodni List“ tuži? To su otajstva „Narodnog Lista“ za objasniti prostotu, kao i njegove tvrdnje o pohrvaćenju ureda i izključenju njemačkog jezika iz uređivanja u Dalmaciji. Na čast mu!

Napadnut. U četvrtak poslie podne bio je u Vruljama napadnut kamenom u glavu Ante Perlin Matin iz ruke talijanca Eduarda Fruila, mornara na brodu „Buona Fortuna“.

Umoren. U četvrtak u večer oko 11 sati bio je u varošu u međusobnoj svadji zapodjetoj od većeg družta napadnut nožem u grlo Dane Grubišić Kristin od Miloša Trombunjače iz Bratiškova kod Skradina na tako nesmiljen način, da je iza rana nakon nekoliko časova nastupila smrt. Pokojnik je bio rudišan težak, tekao oženjen i ostavlja za sobom udovu i djete. Jučer po podne bio mu krasan sprovod. Bog mu dao pokoj! U ovoj sažaljivoj prilici opet ponavljamo: ljudi manite se noža!

Hrvatski jezik u Šibeniku. Tvrdka V. Inchiostr i sinovi dala je napokon izjavu da je dotični gospodin Hrvat koji je kod nje naručivao buhaća, obično dopisivao njemački, a da je ona spravna na zahtjev dopisivala i hrvatski. Eto, tako u hrvatskoj zemlji hrvati dopisivaju njemački, a na zahtjev... prestajemo i kažemo, da mi Hrvati nismo još dozreli.

Marvinski pazar na Perkoviću. Jučerašnjim petkom odpočeli su na Perkoviću sedmični marvinski pazar, koji će se održavati svakog petka kroz ljetne mjesece. Ovaj pazar od osobite je koristi dotičnom pučanstvu, a zgodan i našim mesarima. Nad pazarom bdije kotarski veterinar.

Razvlaštenje u Mandalini. - o kojemu je bilo već govora u našem listu, dalo je zanimanim vlastnicima, koji su nevidjenim postupkom vlasti oštećeni, povoda da prikažu na ministarstvo za zemalj. obranu utok. Pošto u tim utocima ima argumenata baš poraznih proti upravnoj vlasti, mi ćemo ih u preglednoj formi pribroćiti javnosti, da se vidi, kako se je u ovom pitanju postupalo.

„Sokol“ u Tiesnom. Pišu nam: Iza samih 5 mjeseci nove uprave, naš „Hrvatski Sokol“ liepo napreduje. Neumornnim nastojanjem uprave, sokolska su odetla već izplaćena, vježba se marljivo a do mala će se osnovati tamburaški sbor. Odbor za osnutak predstavljajčkog društva, napreduje veoma liepo svojim radom, te svake nedjelje igra se iombola na korist društva. Možemo biti sasvim harni upravi — Evala joj!

Razne vijesti.

„Velika Amerika“. Predsjednik sjedinjenih sjeveroameričkih država Taft prijavio je državnom saboru, da će Sjeverna Amerika sklopiti sa svim srednjim i južnim američkim državama pogodbe u tu svrhu, da se stope u jednu državu, veliku Ameriku. Nacrt novog ustava takodjer je već izradjen.

Veliki novi most. U New-Yorku predan je premetu most, što spaja Manchatan sa Long Islandom. Preko mosta je položeno 8 tračnica željezničkih. Most je širok 36 sopa, a dug 8617 stopa. Gradjen je na 2 kata, te prolaze po oba dva željezničke tračnice, a sa strane pješaci.

Razstava Islanda i Danske. Sjever rek bi da je privrženec mirnih revolucija. Ima tek četiri godine što se je Norveška razstavila od Švedske, a sada dolazi vjest, da se Island hoće razstaviti od Danske. Hoće da zadobije posve svoju samostalnost i uzdrži zajedničku samo osobu vladarevu.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavalatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Dražbeni oglas!

Usled odluke obćinske Uprave od dneva 12 svibnja 1909 Br. 1883, donosi se do javnog znanja, da će se u ovom obćinskom Uredu dneva 26 Svibnja t. g od 10. sati prije podne do podne obdržati javna dražba za dati u zakup gradnju kuće za jedno razrednu pučku školu u Sonkoviću.

Prvi dražbeni oglas bezuvjetnom cijenom i radnjom ustanovljen je sa poviškom od 30% na trebovnik do svote od 12.868 kruna i 97 fil. koja predusreće svaki eventualni prigovor tekom radnje i uvjetuje potpunno izvršenje gradnje i predaju kuće do najdaljeg roka dne 31 Listopada 1909.

Mogu se naticicati samo osobe ovlaštene na tjeranje dotičnog obrta, te će prigodom dražbe morat da polože jamčevinu od 10% gori naznačene svote u novcu ili državnim papirima.

Primaći će se pismene ponude budu li predane i obiskrbljene sa jamčevinom, barem jedan sat prije dražbe.

Radja će se doznačiti najpouzdanijem nudiocu.

U slučaju da se nebi nitko prikazao na prvi dražbeni pokušaj biti će isti ponovljen u susljedna dva dana 26 i 27 svibnja t. g.

Trebovnik i nacrt mogu se pregledati u obćinomskom uredu.

Skradin, 12 svibnja 1909.

Obćinsko Upraviteljstvo

Nacelnik: Mudražija Prisjednik: P. Matić

Obavjest.

Čast mi je javiti, da koncem lipnja prenosim moj „Hotel Krka“ s restauracijom u kuću Unič, isto na obali, povrh kavane „Miramar“.

Preporučujem se svim mojim cijenjenim gostima i prijateljima i za u buduce, uvjeravajuć ih, da ću svojski nastojati, da budu uvijek i posve zadovoljni.

Šibenik, 14. svibnja 1909.

Frane Crljenko,
hotelier.

Zubari

J. M. Veža D. D. S.
i
Mario Veža

iz Budimpešte izvršuju sveukupne zubarske radje po najmodernijem sistemu. Porcelan blombe, zubi sa i bez nebca. — Stanuju u kući kavane „Miramar“ II. kat. Ordinira se od 9 do 12 i od 3 do 5 s. posl. podne.

Prodaje se vrlo dobro uzčuvan

glasovir

uz jeftinu cieniu. Upitati se u dućanu Barbetti na obali.

Prodaja

uz pö cienie
-- prave --
vriednosti

Ciepa prigoda za
krčmara i gostioničara

U „Hotel-Krka“ u Šibeniku prodaju se: razni stolovi i sjedalice, velika zrcala s okvirima, umjetnički kipovi, jedna velika „vetrina“ sa ogledalima i mramorom zgodna za lokale, dvie klupe s mramornom pločom, 2 aparata za pivo, 2 „vetrine“ za pladnje i čaše; jedan veliki štednjak (Sparrherd) jedna velika lednica, ventilator, svjetnjaci sa šest svieća električne svjetlosti s elektr. drugari sa 54 komada glazbe i drugi razni predmeti.

2-4

Srbsko-pravoslav. Crkva u ŠIBENJKU

ima razpoloživih K 12.000, koje bi dala u zajam, na dobit od 6 posto pivim naslovom na zgrade u Šibeniku.

Tko želi zajam u tom iznosu, ili u manjemu, nek se obrati predsjedniku savjeta te crkve,

Drn. Nikoli Subotiću.

2-6

Jeftine posjetnice

izradjuje

„Hrvatska Tiskara“

Zubari